

Rekabet Kurumu Başkanlığından,

REKABET KURULU KARARI

Dosya Sayısı : 2009-1-87 (İlk İnceleme)
Karar Sayısı : 09-39/952-238
Karar Tarihi : 26.8.2009

A. TOPLANTIYA KATILAN ÜYELER

10 **Başkan** : Prof. Dr. Nurettin KALDIRIMCI (Başkan V.)
Üyeler : Mehmet Akif ERSİN, Doç. Dr. Mustafa ATEŞ,
İsmail Hakkı KARAKELLE, Doç. Dr. Cevdet İlhan GÜNAY,
Murat ÇETİNKAYA, Reşit GÜRPINAR

B. RAPORTÖRLER: Mert KARAMUSTAFAOĞLU, Tuğçe KOYUNCU

C. ŞİKAYET EDEN: Özalbayraklar Petrol Ürünleri İnş. Tic. ve San. Ltd. Şti.
Alandere mah. Sahil Yolu Üzeri No:304 Kocaeli/Sakarya

20 **D. HAKKINDA İLK İNCELEME**
YAPILAN : Termopet Akaryakıt Nakliyat ve Tic. Ltd. Şti.
Cevizlidere Cad. 7/1 Y.Öveçler Çankaya/Akara

E. DOSYA KONUSU: Termopet Akaryakıt Nakliyat ve Tic. Ltd. Şti.'nin haksız ve hukuka aykırı faaliyetlerde bulunduğu iddiası.

F. İDDİALARIN ÖZETİ: Şikayet dilekçesinde özetle;

- 30
- Başvuru sahibi Özalbayraklar Petrol Ürünleri İnş. Tic. Ve San. Ltd. Şti. (Özalbayraklar) ile Termopet Akaryakıt Nakliyat ve Tic. Ltd. Şti. (Termopet) arasında 20.10.2006 tarihinde akaryakıt bayilik sözleşmesi imzalandığı,
 - Söz konusu bayinin işletilebilmesi amacıyla, gayrimenkul maliki Sebahattin Saka tarafından Termopet lehine 20.11.2006 tarihinden itibaren 15 yıl süreyle geçerli olmak üzere intifa hakkı tesis edildiği,
 - Termopet'in başvuru sahibine vaadettiği krediyi zamanında sağlamadığı, talep ettiği miktardan daha az akaryakıt temin ederek başvuru sahibini zarara uğrattığı,

TİCARİ SIR

40

- Mevcut borcun yapılandırılarak ödenmesinin talep edilmesine rağmen Termopet'in bunu kabul etmeyerek, istasyonun tapu devrini talep ettiği böylece başvuru sahibinin ticari hayatının sona erdiği,

belirtilerek Rekabet Kurulunca uygulanabilecek her türlü yaptırımın ve hukuki haklarının gereği talep edilmiştir.

50 **G. DOSYA EVRELERİ:** Kurum kayıtlarına 17.7.2009 tarih ve 5068 sayı ile giren bildirim üzerine, yapılan inceleme sonucunda düzenlenen 11.8.2009 tarih ve 2009-1-87/İİ-09-MK sayılı İlk İnceleme Raporu, 18.8.2009 tarih, REK.0.05.00.00-110/167 sayılı Başkanlık önergesi ile 09-39 sayılı Kurul toplantısında görüşülerek karara bağlanmıştır.

H. RAPORTÖRLERİN GÖRÜŞÜ: İlgili raporda;

- Özalbayraklar ile Termopet arasındaki 20.10.2006 tarihli akaryakıt bayilik sözleşmesi ve bununla bağlantılı intifa sözleşmesinden oluşan rekabet yasağına dayalı dikey ilişkinin, 20.10.2011 tarihine kadar 2002/2 sayılı Tebliğ ile tanınan grup muafiyeti kapsamında olduğu,
- 60 - 20.10.2011 tarihinden sonra taraflar arasında mevcut olan dikey ilişkinin her iki tarafın açık iradesi olmaksızın uzatılmaya zorlanması ya da bu süre sonunda rekabet etmeme şartına son verilmesini engelleyen herhangi bir durum olması halinde 4054 sayılı Kanun'un 4. maddesi çerçevesinde işlem tesis edilebileceği hususunun taraflara bildirilmesi gerektiği,
- Rekabet Kurumunun intifa hakkını terkin etme yetkisinin bulunmadığı, bu hususun Hukuk Mahkemelerinin görev alanı içinde olduğu,

görüşü ifade edilmiştir.

I. İNCELEME VE DEĞERLENDİRME

70 Taraflar arasındaki 20.10.2006 tarihli akaryakıt bayilik sözleşmesi incelendiğinde, "Sözleşmenin Süresi ve Fesih" başlıklı 13. maddesinde; sözleşme süresinin 5 yıl olarak belirlendiği ancak taraflardan herhangi birinin süre bitiminden 3 ay önce diğer tarafa fesih ihbarında bulunmadığı takdirde sözleşmenin beş yıl süreyle yenilenmiş sayılacağı, bu nedenle sözleşme süresinin belirsiz süreli hale geldiği görülmektedir.

80 Akaryakıt dağıtımı sektöründeki dikey anlaşmaların 2002/2 sayılı Dikey Anlaşmalara İlişkin Grup Muafiyetine uygunluğunun belirlenmesi amacıyla 2006 yılında Rekabet Kurulu tarafından bir önaraştırma yapılmıştır. Söz konusu önaraştırma kapsamında, Termopet'e dikey anlaşmalarındaki çeşitli eksiklikleri nedeniyle 15.11.2006 tarih ve 06-84/1059-306 sayılı Rekabet Kurulu karar ile 4054 sayılı Kanun'un 9/3 üncü maddesi uyarınca bayilik sözleşmelerinin ne şekilde tadil edileceği hususunda yazı yazılmasına karar vermiştir. Bunun üzerine Termopet tarafından kararda talep edilen sözleşme tadillerinin yapıldığı bildirilmiş ve buna ilişkin tadil yazısı örneği kurumumuza intikal ettirilmiştir. Dolayısıyla şikâyetçi tarafından Kurum kayıtlarına intikal ettirilen sözleşmenin değişiklikten önceki hali olduğu anlaşılmaktadır.

90 Başvuru dilekçesinde yer alan diğer hususlar bakımından bir değerlendirme yapıldığında, Termopet'in kredi vermediği, başvuru sahibini zarara sürüklediği ve (.....), borçları için sunduğu ödeme planını kabul etmediği yönündeki iddiaların taraflar arasındaki sözleşme hükümleri ve özel hukuk hükümleri uyarınca adli yargı tarafından çözüme bağlanması gereken hususlardan olduğu ve bunlar bakımından 4054 sayılı Kanun uyarınca yapılacak herhangi bir işlem bulunmadığı anlaşılmaktadır.

100 Bununla birlikte söz konusu başvuru bakımından, akaryakıt istasyonuna ilişkin olarak 20.10.2006 tarihli bayilik ve 20.11.2006 tarihli intifa sözleşmelerinin 2002/2 sayılı Tebliğ'den yararlanma süresinin ne olduğu hususunun incelenmesi gerekmektedir. Bilindiği üzere, yargı kararları, Rekabet Kurulunun Total-Akdağ kararı ve sonrasında almış olduğu 5.3.2009 tarihli "Pol-Pet Petrol Ürünleri Tur. Konaklama ve Din. Tesisleri Ltd. Sti.- Bölünmez Petrolcülük A.S." ve "Barbaros Akaryakıt San Tic. Ltd. Sti.- Altınbas Petrol ve Ticaret A.S." kararları çerçevesinde, başvuru konusu Özalbayraklar ile Termopet arasındaki bayilik sözleşmesi ile intifa sözleşmesinin 4054 sayılı Kanun'un 4. maddesi anlamında birlikte değerlendirilmesi gerekmektedir. Söz konusu anlaşmalar bir bütün olarak ele alındığı takdirde, 15 yıl süreyle geçerli olmak üzere akdedilen intifa sözleşmesi nedeniyle dikey ilişkinin 2002/2 sayılı Tebliğ'in 5. maddesinde öngörülen beş yıllık süreyi aşar nitelikte rekabet etmeme yükümlülüğü içerdiği sonucu ortaya çıkmaktadır.

110 Yine Rekabet Kurulunun, yukarıda anılan kararlarında, *18.9.2005 tarihinden sonra yapılan sözleşmelerin, süreleri ne olursa olsun, yapıldıkları tarihten itibaren ilk beş yıllık süre boyunca 2002/2 sayılı Dikey Anlaşmalara İlişkin Grup Muafiyeti Tebliği ile tanınan muafiyetten yararlanabileceğine, beş yılı aşan süreler bakımından Tebliğ'de belirtilen muafiyet koşullarının ortadan kalkacağına* karar vermiştir.

120 Raportörlerce şikayetçi ile 11.8.2009 ve 12.8.2009 tarihlerinde yapılan telefon görüşmelerinde, söz konusu akaryakıt istasyonunun Sabahattin Saka'ya ait gayrimenkul üzerinde kurulu olduğu, anılan arazi için öncelikle Özalbayraklar yetkilileri ile arasında bir kira anlaşması yapıldığı ve daha sonradan üzerinde dikey ilişkinin tesisi için Termopet lehine bir intifa hakkı tesis edildiği ayrıca Sabahattin Saka'nın Özalbayraklar'ın ortağının dayısı olduğu anlaşılmaktadır. Bu nedenle söz konusu dikey ilişkinin Grup muafiyetinden yararlanacağı süreyi belirlerken 2002/2 sayılı Tebliğ'deki konuya ilişkin istisna hükmü dikkate alınmalıdır. 2002/2 Sayılı Dikey Anlaşmalara İlişkin Grup Muafiyeti Tebliğinin Açıklanmasına Dair Kılavuz'un 38. paragrafında; *"Tebliğ'in 5 inci maddesi ile getirilen bu istisna, "öncelikle ve özellikle" ilişkinin başlangıcından itibaren üçüncü şahıslardan aynı ya da şahsi haklar kapsamında taşınmazın kullanma ve/veya yararlanma hakkının alınması ve bunu müteakiben tesisin bizzat sağlayıcı tarafından işletilmesi ya da kullanma/yararlanma hakkı veren ile hiçbir bağlantısı olmayan şahıslarla bayilik ilişkisinin kurulması ile sınırlıdır."* hükmü yer almaktadır. Başvuru konusu olayda Termopet'in, öncelikle anılan arazinin kullanım hakkını ilişkinin başlangıcından itibaren Sebahattin Saka'dan elde etmesi söz konusu olmadığından ve intifa hakkı veren ile bağlantısı olan biriyle bayilik ilişkisi kurulduğundan istisna hükmünden yararlanmasının mümkün olmadığı görülmektedir.

130 Bu çerçevede Özalbayraklar ile Termopet arasında imzalanan 20.10.2006 tarihli akaryakıt bayilik sözleşmesi ve bununla bağlantılı 20.11.2006 tarihli intifa sözleşmesinden oluşan dikey ilişkinin, taraflar arasındaki ilk anlaşmanın süresi dikkate alınarak, 20.10.2011 tarihine kadar grup muafiyeti kapsamında olduğu ve bu tarihten sonra muafiyet koşullarının ortadan kalkacağı sonucuna varılmıştır.

140 Diğer taraftan, 20.10.2011 tarihine kadar taraflar müzakere ederek mevcut sözleşmeleri sonlandırmak suretiyle, beş yılı aşmayacak şekilde yeni bayilik sözleşmesi ve bu süre ile uyumlu olarak yeni intifa sözleşmesi akdedebilecektir. Bu tarihten sonra taraflar arasında akdedilmiş olan bayilik sözleşmesi ve onunla bağlantılı intifa sözleşmesinden oluşan "rekabet yasağına dayalı dikey ilişki"nin her iki tarafın açık iradesi olmaksızın uzatılmaya zorlanması ya da bu süre sonunda rekabet etmeme

şartına son verilmesini engelleyen herhangi bir durum olması halinde, 4054 sayılı Kanun'un 4. maddesi çerçevesinde işlem tesis edilebilecektir.

J. SONUÇ

- 150 Düzenlenen rapora ve incelenen dosya kapsamına göre,
1. Taraflar arasındaki 20.10.2006 tarihli akaryakıt bayilik sözleşmesi ve bununla bağlantılı intifa sözleşmesinden oluşan rekabet yasağına dayalı dikey ilişkinin, 20.10.2011 tarihine kadar 2002/2 sayılı Dikey Anlaşmalara İlişkin Grup Muafiyeti Tebliği kapsamında grup muafiyetinden yararlandığına,
 2. 20.10.2011 tarihinden sonra taraflar arasında mevcut olan dikey ilişkinin her iki tarafın açık iradesi olmaksızın uzatılmaya zorlanması ya da bu süre sonunda rekabet etmeme şartına son verilmesini engelleyen herhangi bir durum olması halinde 4054 sayılı Kanun'un 4. maddesi çerçevesinde işlem tesis edileceği hususunun taraflara bildirilmesine,
 - 160 3. Bununla birlikte intifa hakkının tapudan terkinine karar verme yetkisinin hukuk mahkemelerinde olduğu hususunda başvuru sahibinin bilgilendirilmesine
- OYBİRLİĞİ ile karar verilmiştir.